

Ko je američka armada udrila v francosko Afriko, so se ji nekateri francoski posadki uprie in potopile par ladij. Na gornji sliki so američki vojaki, ki so se otele z rešilnimi čolni in v Afriko srečno prišli.

Francoski narod brez zastopstva v sedanjih metežih

JEAN DARLAN BIL ZGOLJ OPORTUNIST. —
GIRAUD SPREJEMLJIV ZA VSE STRUJE.
ATENTAT V ALGIERU NI BIL ZA OSIŠČE
NIKAKRSNA PRIDOBITEV

Atentat na admiralja Darlana na zadnji Božič v Algieru ni nikogar posebno osupnil. Kdo je umor izvršil, čemu in pod kakšnimi motivi in vplivi, o tem bodo po pravici pisali šele kdaj pozneje.

Kdo je bil "on"?

Darlan je predstavljal v Vichiju, in potem v Afriki isto francosko klico, ki je najbolj "kriva" uporaščenja njegove države. Darlan je sovražil Anglijo na svoj način še celo bolj kakor jo sovraži njegov fašistični tovarš Pierre Laval. Ne le, da jo je mrzil, nego je Hitlerju pomagal proti nji vseskozi do posrečenega ameriškega vpada v francosko Afriko. Proglašal in pozival je svet v vojno proti Rusiji in gorovil zoper ameriški in angleški imperializem, kot da je le njegov edino nedolžen.

Francija ne bi bila izgubila vojne s Hitlerjem kakor jo je, če ne bi imela Darlana in Lavalov, ki so ji bili in so ji sedaj na krmilu.

Ljudski zastopniki v ječi in vjetničkih taborih

Tisti, ki so Francijo hoteli rešiti in si prizadevali, da jo otmo — med njimi Herriot in Blum, so zaprti. Francosko ljudstvo je pod vlado terorja, ki ga je pomagal ustvariti Jean Darlan, Pierre Laval, in stari maršal Pétain.

V "starh časih", ko še niso bili tako razvite vojne tehnike kakor je sedanja, se je ljudstvo lahko uprl. Sedaj pa tudi še bi se hotel dvigniti zoper Hitlerja ves francoski narod, ne bi dosegel drugega kakor kupe ubitih in ranjenih. Napačno od zaveznikov pa je, ker so del francoskega naroda, ki je hotel svobodo, potisnili v ozadje.

Ameriška taktika bila pravilna

Ko je američka armada prišla v Afriko, si je njen poveljnik Eisenhower, ali kdor že v imenu naše dežele, skušal pridobiti naklonjenost Jeanja Darlana. Kako in kaj je bilo s tistimi posvetovanji z njim, bo pisala zgodovina. Dejstvo je, da je Darlan preskočil z nacijskoga na zavezniškega konja

JEAN DARLAN

sodelovanje z ameriškim povojnjikom, brž je oznanil svetu, da se smatra, za glavarja Francije in njenega imperija, zato ker je maršal Pétain, prejšnji glavar Francije, Hitlerjev jetnik.

Ta trik se Darlangu ni pospel (Nadaljevanje na 2. strani.)

Hrvati v Ameriki so se koncem konca v večini zedinili obdržavati svoj narodni kongres, ki se bo vršil 20. in 21. februarja v Chicagu. Predsednik sklicateljskega odbora je Ivan Butković. V pripravljalnem odboru so zastopane vse struje, med njimi par duhovnikov, in komunisti.

Raznih frakcij in trenj je med Hrvati v Ameriki veliko več kakor na primer med Slovenci. Vrh tega je njihov problem zamotan vseled Paveliča

Edvard Beneš pravi, da bo leto 1943 leto zmage zaveznikov

Čehoslovaška, majhna kot je, oziroma je bila, je producirala v sedanji dobi dva državnika svetovnega slovesa. Tomaža Masaryka in Edvarda Beneša. Prvi je umrl po vojni, drugi je predsednik čehoslovaške zamejne vlade v Londonu. Beneš je bil v društvu narodov eden izmed najbolj izrazitih zaveznikov vzajemnosti in je tak tudi sedaj. A ker zastopa le vlado v begunstvu, njegov sloves v sestovnem tisku ni tak kakor je bil, dokler je njegova republika bila še svobodna in ena izmed najbolj upoštevanih.

Beneš je v svoji poslanici českemu in slovenskemu narodu dne 25. decembra dejal, "da bo leto 1943 skoro gotovo leto zmage za zavezničke.

Ako bi bilo po Beneševem, ne bi prišlo do te vojne, toda on je bil zastopnik le male dežele. Pa so vlade velikih držav smatrali, da čemu riskirati mir zato, da bi se par milijonov Nemcev ohranilo v mejah Čehoslovaške proti Hitlerjevi volji.

Beneš je edini izmed načelnikov vseh zamejnih vlad, ki je dobil zagotovo vseh zavezniških velesil, da zanje morelarski monakovski pakt več ne velja. Poljski in Jugoslaviji na primer niso še nič določena govorila.

Da-l je Beneš tako dober prerok kakor je več v državnosti, bomo videli, predno bo konec leta 1943, v katerega vstopamo. V zmago zaveznikov je prepričan, in če bo na mirovni konferenci dovolj Benešev, bodo tudi narodnostna in socialna vprašanja rešena tako kakor je potrebno, da se rešijo.

Glavni zaključki prve seje eksekutive Slovenskega ameriškega narodnega kongresa

Prva seja izvršnega odbora Slovenskega ameriškega narodnega sveta se je vršila v tretjak, 22. decembra, v Chicagu. Navzoči so bili predsednik Etibin Kristan, prva podpredsednica Marie Prisland, drugi podpredsednik Jančo N. Rogelj, tajnik Rev. K. Zakrajšek, zapisnikar Mirko G. Kuhel ter odborniki Vincent Cainkar, Leo Jurjevec, dr. F. J. Kern in Frank Zaitz.

Zapisnik prvega Slovenskega narodnega kongresa je bil prečitan in sprejet. Zaključeno je bilo, da se tiska zapisnik v 3000 izvodih in se razdeli med kongresne deležne in lokalna društva slov. podpornih organizacij, obenem pa se apelira nanje, da pomagajo kriti stroške za izdajo.

Na lokalna društva vseh slovenskih podpornih organizacij bodo poslani apeli za organiziranje lokalnih podružnic SANS v svrhu zbiranja prostovoljnih prispevkov za politično akcijo. Naprošeni bodo gl. odbori naših podpornih organizacij za finančno podporo ter da apelirajo na svoja društva za ustanovitev postojank ali podružnic.

SANS je registriran pri ameriškem justičnem departmaju in na sugestijo tega depart-

V Zed. državah se je leta

1942 pridelalo tri milijarde

bušljev koruze, kar je več ko

kdaj pref.

nov pod Italijo, so mu rekli, da

simpatizirajo z zahtevami in

aspiracijami Slovencev, toda

glavno zlo med Jugoslovani je

njihova nesloga.

"Kaj naj vam bo povečana Jugoslavija, ko pa se niti v sedanji niste mogli sprijaznit in složno živeti," mu je reklo neki uradnik.

Temu zlu bi se moglo najlagljie odpomoči in ga odpraviti, ako bi se zedinili med sabo Jugoslovani v Ameriki in vladli v Washingtonu ter Lon-

Nemci mobilizirajo podjavljene narode tudi za v vojno

Poročevalci newyorškega dnevnika Times je brzojavil dne 26. decembra iz Stockholma, da bo Nemčija v naslednjih mesecih mobilizirala v okupiranih deželah nad dva milijona mož v direktno vojaško službo. V Nizozemski in v Belgiji jih namerava dobiti v svojo armedo do 900.000, v baltiških deželah okrog 300.000, v Ukrajini 500.000, na Norvezem 100.000, ostale pa na Slovaškem, Hrvatskem, Češkem, Poljskem itd. Tega načina mobilizacije se je lotila vsled svojih velikih izgub na Rusku.

Tudi Francija in Španija ji bosta morali pomagati več kot dnes. Kmetje v vseh deželah morajo urejevati svoje poljedelstvo po nemških navodilih, da dobi tretji rajh še več živil kot dnes. Stotisoč močnih moških in žensk pa bo moralno to zimo iz okupiranih krajev v nemške tovarne in na nemške kmetije, da nadomestijo Nemce, ki so bili pozvani v armado, in pa izčrpane delavce v industriji.

Nemčija se vsled teh dejstev ponaša, da dela zanjo več ljudi kot za katerokoli drugo deželo na svetu. A kaj pa, kadar dobe priložnost delati proti nji — kaj bo potem z njeno veličino in njenim zasujanjem?

Hull za enotnost v vojnih naporih

Državni tajnik Cordell Hull je po prvih vesteh o atentatu na Jeana Darlana znova podaril, da naj nas ničesar ne odvrne od našega glavnega cilja, in ta je, zmagati nad osiščem. Vsi spori, ki obračajo pozornost drugam, nas oddaljujejo od tega namena, je poudaril. Slično je njegov oddelek izjavil tudi ko se je zvedelo o Stimsonovem pismu Otonu haburškemu.

Vojna nas resno opozorila na spolne bolezni

Zdravniške avtoritete v Zed. državah se resno ukvarjajo s problemom takozvanih socialnih bolezni, med katerimi je sifilis najbolj razširjen in najnevarnejša.

V preiskovanju vpklicancov v armado so dognali, da jih ima v starosti od 21. do 35. leta 47 od vsakih tisoč pozvanih sifilida. Ta bolezen je razširjena veliko bolj kot se je domnevalo pred to vojno in merodajno oblast se bo moralna potruditi bolj kakor se je do sedaj, da se to zlo saj zajezi, če ga že ni mogoče odpraviti.

Armada potrebuje tudi pisalnih strojev

Ameriška armada in mornarica potrebuje še okrog 600.000 pisalnih strojev. Ker jih tovarne več ne izdelujejo, nego strojne puške namesto njih, jih skuša vladu dobiti od privatnikov in uradov, kolikor jih imajo odveč.

Velik pridelek koruze

Nov pod Italijo, so mu rekli, da simpatizirajo z zahtevami in aspiracijami Slovencev, toda glavno zlo med Jugoslovani je njihova nesloga.

"Kaj naj vam bo povečana Jugoslavija, ko pa se niti v sedanji niste mogli sprijaznit in složno živeti," mu je reklo neki uradnik.

Temu zlu bi se moglo najlagljie odpomoči in ga odpraviti, ako bi se zedinili med sabo Jugoslovani v Ameriki in vladli v Washingtonu ter Lon-

Wickard in Davis pojasnila, da je pred nami resen živilski problem

"HOARDERJI" BODO MORALI OZNACITI
VSO ZALOGO HRANE.—ČEMU POMANJKANJE
ZIVIL V DEŽELI IZOBILJA? — ODJEMALCI
ZELO SLABO ZAŠCITENI

V nedeljo 27. decembra zvezcer so morali izostati ob določeni uri vsi radio sporedi, da sta mcigla v tistem času pojasti poljedelstvi tajnik Claude R. Wickard in Elmer Davis na živilski položaj.

Gremo na odmerke

Ni je dežele na svetu, ki bi na povprečnega kmetovalca pridelala toliko živil kot jih ameriški farmar. Nekaj let smo jim celo plačevali, da so pridelke uničevali, ali pa jim dajali subvencije, da njiv niso zorali.

Sedaj je vse tisto proč, ker smo v vojni.

In živilski problem je prvič v naši zgodovini postal res resna zadeva.

Pomanjanja ne bo

Ni pa nevarnosti, da preti ameriškemu ljudstvu glad. Nadaviti pa se bo moralno, kakovsta mu sporočila omenjenega dne Davis in Wickard, na od-

merke. Vzrok pomanjanju je tot, že rečeno vojna. V nekaterih mestih ni mogoče dobiti potrebnih živil že od junija 1942 dalje. Transportacijska sredstva so vse mobilizirana v vojne namene. Za dovožanje potrebnih prebivalstvu doma ni ne dovolj vlakov, ne delavcev.

A to, kar imamo sedaj, so šele začetne težkoce. Ako bo vojna šla v nedogled, si bo treba tudi v naši deželi zelo zatisniti pasove.

Kontrola nad konzumom neizogibna

Več milijonov fantov in mož, ki so bili prej uposleni na farmah in v industriji, je sedaj v armadi in mornarici. Treba jih je zalogati z blagom in s hrano. Povprečno porabi vsakodnevno v armadi in mornarici funt hrane na dan, več kakor v civilnem življenju.

Vrh tega ni sedaj brezposel (Nadaljevanje na 2. strani.)

Leto 1943 naj bo doba kampanje za razširjenje Proletarca in naših idej

Elmer Davis, ki načeljuje uradu za vojne informacije (OWI), je izjavil, da bi bilo za svobodo tiska silno slabo, če bi začela subvencirati časopise zvezna vlada.

Mnogo bogataških dnevnikov in revij namreč deluje, da bi jim vlada plačala oglašanje za vojne bonde ali jim kako drugače naklonila gmotno podporo.

Velike korporacije, ki sedaj delajo zgolj za vlado, pa trošijo za oglašanje celo več kot pa so pred vojno. Vzrok je, ker izdatke za oglase lahko odstjejo od prebitka (profita), ne da bi jim bilo treba plačati davek, a ob enem s tem pomagajo listom, ki so protidelavski in protisocialni.

Proletarec in drugi slični delavski listi pa so na vezani samo na tiste, ki soglašajo z njimi. Nihče teh ni imovit, da bi mu mogel pomagati s stotaki in tisočaki, pa z milijoni, ki jih prejema kapitalistični tisk.

Ako bo vlada koncem konca od kongresa primorala pomagati časopisu, bo te ugodnosti deležen samo velebizniški tisk. Razni veliki dnevniki in magazini zvišujejo naročnino drug za drugim eno tretjino in več. Vzrok je, ker se nešteto stvari draži, pa tudi mezde so bile zvišane.

Uprrava Proletarca si prizadeva ne zvišati izdatkov v svojem uradu, a kar pa se tiče višjih cen, ne moremo drugega kot jih plačati.

Naročnine vzlizajo temu ne nameravamo zvišati, aka bodo vsi prijatelji tega lista sodelovali z nami toliko, da mu zvišamo število naročnikov in pa število onih, ki prispevajo v njegov tiskovni fond. Odbor JSZ, ki je ob enem upravnem odbor listu, je že sklenil, da se po novem letu prične s kampanjo za razširjenje Proletarca, in pričeli jo bomo, čim bo načrt dogotovljen. Kdor pa lahko kaj storí v ta namen že prej, naj pomaga, kakor je pomagal doslej: Nove naročnine, iztirjane naročnine, prispevki v tiskovni sklad—to je denar, s katerim plačujemo tiskarni in krijejo izdatke urada. A po novem letu pa moramo vsled sedanjih razmer še vse bolj odločno v akcijo

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILLO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE

NAROČNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četr leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopisi in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do pondeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Jugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor.....Frank Zaitz
Business Manager.....Charles Pogorelec

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Avenue CHICAGO, ILL.
Telephone: ROCKWELL 2864Vri enotni za zmago,
ni pa soglasnosti,
kakšen naj bo mir!

Predsednik Ameriške delavske federacije William Green je po naročilu konvencije svoje organizacije imenoval dne 26. decembra odbor unijskih predstavnikov, čigar naloga je delovati za povojske načrte. Kajti nekega dne bo vojne konec in nekdo bo po njih na konferenci odločeval, kakšen naj bo mir.

V tem odboru Ameriške delavske federacije je devet članov. Načeljuje mu Matthew Woll. V njemu je David Dubinsky, o katerem bi se lahko reklo, da je po svoji ideologiji socialist, in poleg njega je v odboru še par drugih, ki jim socialistični programi in nauki niso tuje polje.

Sklep konvencije je bil, da naj ADF stori vse v svoji moči za zmago zaveznikov, a ob enem pa se briga tudi za mir, namreč, kakšen naj bo, in kako urediti gospodarstvo, kadar klanje preneha, da ne bo delavstvo izmed vseh slojev tudi po vojni najbolj prizadeto, karor je bilo v večini dežel v prejšnji svetovni vojni, tu pa nekaj let pozneje v krizi, ki je bila ne samo posledica prejšnjega napačnega mira, nego še posebno izrastek gospodarskega sistema, ki ga označujemo za kapitalizem in imperializem.

ADF hoče, da bo na prihodnji mirovni konferenci delavstvo boljše zastopano kakor je bilo na prejšnji. Naloga njenega odbora devetih članov je predložiti državnikom pri zeleni mizi načrt za povojsko rekonstrukcijo. A poročilo z dne 26. decembra pravi, da so člani odbora sedaj edini samo v tem, da se delavstvu v deželah, katere kontrolira osišče, omogoči svobodne unije.

To je kajpada z demokratičnega stališča samoumevno. A le to ne bo zadostovalo.

Angleška delavska stranka, kateri so temelj delavske unije, si že nad pol leta prizadeva pridobiti ADF v sporazum za povojski program ne samo z angleškimi, nego tudi sovjetskimi unijami.

Na primer, ako se bi sešli v Washingtonu, ali pa v Londonu, predstavniki delavstva teh treh velesil, bi bil to za pravilno ureditev mirtu najboljše jamstvo. Ce pa ga bodo nemoteno sklepali taki državniki, ki so za ohranitev izkorisčanja ljudskih množic in narodov — to je, za ohranitev sistema radi kakšnega je nastala prva svetovna vojna, in sedanja, in večina drugih pred njima, tedaj je jasno, da bo novi mir le premirje, v katerem se dežele pripravijo v par desetletjih na tretjo svetovno vojno.

V korist ljudstva vsega sveta je, da predstavniki tistih, ki delajo v industriji in na polju res pridejo k državnikom in pri zeleni mizi povedo, da tako kot je bilo doslej ne sme več naprej. Vzroke za vojno se lahko odpravi.

In tudi vzroke za razkole med unijami, kakšnega imamo po krivdi napacne taktike ADF in pa vsled kapric raznih Lewisov. Za uspešen mir je potrebna soglasnost med ameriškim organiziranim delavstvom, in pa dogovor z angleškim ter delavstvom vseh drugih dežel, kolikor je takega, ki razume, da je jamstvo miru, svobodi, demokraciji in človečanstvu le sodelovanje v skupno dobro. Torej socialistični red.

Delavski odbor, ki ne bi priznal tega pravila, ne bo kos nalogi, pa tudi če bi sedel na konferenci za novo ureditev sveta v prvih vrstah.

Zavezniki, kakšni demokraciji niso v kredit

Revija Nation ima v številki z dne 5. decembra karikaturo, ki predstavlja ljudi, s katerimi bi demokracija ne mogla v nobenem slučaju kaj pridobiti, pač pa si z apizanjem in ljubimkamjem z njimi škoduje.

Očitno je, da ni Chamberlainova politika marsikoga v zavezniških deželah nič naučila, pa nadaljujejo po njegovi poti, z opravičbo, da je doposten v diplomaciji in v politiki vsakokrat, ki nam pomaga priti čim hitrej v zmago. Na tisti risbi v Nationu so figure diktatorjev, ki služijo nacizmu, a ob enem so pripravljeni, ali pa bili pripravljeni vzeti od vlade v Washingtonu in Londonu kakšenkoli bakšiš. V Franciji so bile take osebnosti Petain, in pa fašista Laval in Darlan. Slednjemu je pot v zgodovini presekal atentator.

Dalje diktator Franco, ki je nedavno vsemu svetu izjavil, da je Španija za zmago fašizma, a ob enem pa prejema podporo združenih narodov v živilih, posojilih in zdravilih.

Na sliki je tudi Otto Habsburg. V prejšnji vojni smo se borili, da habsburžanom storimo konec, sedaj pa naj bi on potek nekak prvoribitel za "osvoboditev" Avstrije.

Potem kartun v Nationu graja "flirtanje" zaveznikov z italijanskim kraljem Viktorjem Emanuelom, in pa namigava-

Liberia v Afriki je zamorska republika, v kolikor sploh je republika. Bila je ustanovljena po načrtu ameriške vlade, a ker se eksperiment ni kaj prida obnesel, smo se za to dočelo črcev nehalo zanimati. Liberia ima v sedanji vojni važno strategično lego, zato so jo z dovoljenjem vladne meseca decembra okupirale ameriške čete zamorskoga rodu. Na vrhni sliki so trije ameriški vojaki črni, ki si v Liberiji ubijajo čas kakor pač najboljše vedo in znajo.

WICKARD IN DAVIS POJASNILA,
DA JE PRED NAMI RESEN
ŽIVILSKI PROBLEM

(Nadaljevanje s 1. strani.)

nosti, pa si delavske družine lahko privoščijo malo boljšo hrano kot pa dokler so bili odvisni od WPA in dobrodelnih uradov. Farmarji imajo vsledno manj delavcev, in pa mesto so jim morali povisiti.

V zadnji ekonomski krizi smo živila na račun vladnih subvencij unicevali namesto da jih bi spravljali v zaloge za "deževne dni". Nekaj smo jih, toda ne zadostili. Spekulanti tuji pomagajo, da v težkih dneh ne gre vse takor bi bilo potrebno, in odjemalci pa so v tej deželi skoro brez zaščite.

Prekupci, borziani, veletrgovci in industrialci imajo v Washingtonu polno takozvanih "lobistov", a navadno ljudje si jih ne morejo privoščiti, pa se zanašajo na svoje kongresne in senatorje, ki pa se po volitvah kaj malo brigajo zanje.

Pomoč zaveznikom

Veliko živil pošiljam našim četam, ki so raztrešene v raznih krajih sveta, in pa zaveznikom, največ Angliji in Rusiji. Pa tudi Avstraliji, sedaj še francoski Afriki, pa tudi Kitajski, kolikor moremo.

Ze vsled teh okolščin bi živilo vprašanje ne moglo biti niti z daleč tako enostavno kakor v normalnih razmerah.

In četudi tega ne povdarnimo, vendar vsakdo ve, da kadar nam sovražnik potopi ladj, ne gre prazna na dno. Tako gre tudi na ta način tisočen hrane v nič.

Zalaganje neodpustno

Tajnik Wickard je zadnjo nedeljo med drugim izjavil, da vsakdo, ki si v teh časih kupiči hrano, služi osišču. Mnenje vladnih krogov, ki se brigajo z vprašanjem prehrane je, da delajo deželi "hoardarji" veliko škodo. Nakupili so si posebno prezerv, moke, masla, masti itd., in veliko tega se jim bo skvarilo ter šlo v nič. Nedvomno ima vlada dokaze za take trditve.

Ko bo uvedena prodaja na odmerke še za druga živila, bo moral vsakdo navesti, koliko "kant" živil ima v shrambi, koliko mesa itd. In Wickard

slišale samo komplimentarnija, da bi bil zanje Hitlerjev drug Goering sprejemljiv, če izvrši v Nemčiji "preobrat" — namreč, da vrže svojega firarja na smetišče.

Kartun bi kajpada lahko vseboval še mnogo takih karakterjev, ki se bi sedaj radi oslonili na London in Washington, a že ti zdostostejo.

Njim ni za demokracijo, saj sploh ne vedo kaj pomeni, zahtevajo pa, da ko bo vojne konec, oni ostanejo na ramenih ljudstev in si obvarujejo stare privilegije.

ne besede. Ko je Darlan padel, so v Angliji, na ljubo naši deželi, pisali dokaj strpno, a v resnicni so se radovali.

Naslednik Darlana, general Henri Honore Giraud, je za Anglijo sprejemljiv. Darlan ni bil in je Roosevelt javno nagnil, da je pogodba med ameriškim vrhovnim poveljnikom v Afriki in Darlanom le začasna. Kajti čim je Darlan preseljal z osičnega na ameriškega konja, se je ob enem postavil na celo vsega francoskega imperija.

Vse protestiralo

Tega čina ni hotela odobriti v taki obliki ne vlada v Londonu, ne angleška javnost, ne sovjetska vlada.

Se posebno pa ne Francozi, ki hočejo, da zmagamo nad fašizmom in ki so res za demokracijo. Ko bo vojne konec in bodo dobila tudi ljudstva besedo, bo govoril francoski narod tako, da ga bomo vsi razumeli. Darlani in Lavali niso po njegovih izbiri. Vse tri zavezniške velesile lahko v tej borbi veliko pomagajo, če priznajo tisto Francijo, ki je sedaj najbolj zasužnjena. To je Francija kmetov in delavcev.

Pšenice v izobilju

Leta 1942 so ameriški farmarji pridelali 981,327,000 bušljiev pšenice. Samo leta 1915 so jih pridelali več kot toliko.

Japonske izgube

Ameriška sila je potopila od 7. decembra 1941, pa do decembra 1942, blizu pet sto-japonskih ladij vseh vrst. Japonske ladjedelnice bodo v gradnji novih ladij tolikšne izgube težko došle.

AGITATORJI
NA DELU

Vse naročnine, ki jih pošiljajo zavodniki in drugi agitatorji Proletariata, so štele na bazi polletnih naročnin. Namreč agitator, ki pošilje eno celoletno, je zabelezen v tem seznamu z dvevmi polletnimi.

John Krebel, Cleveland, O.

Chas. Pogorelec, Chicago, Ill.

Frank Cvetan, Tire Hill, Pa.

Angela Zaitz, Chicago, Ill.

Lewis Barborich, Milwaukee, Wis.

Anton Zornik, zap. Penna

Anton Jankovich, Cleveland, O.

George Smrekar, Aliquippa, Pa.

Ludwig Yokey, Pueblo, Colo.

Mike Krutz, Willard, Wis.

Frank Zaitz, Chicago, Ill.

Amalia Oblak, Elizabeth, N. J.

Peter Banich, Depue, Ill.

Naco Ziemberger, Piney Fork, O.

John Teran, Ely, Minn.

Rudolph Potocnik, Detroit, Mich.

Anton Maslo, Colegrove, Pa.

Joseph Snay, Bridgeport, O.

John Gallon, Osage, W. Va.

Skupaj (4 tedne do 28. nov. do 26. dec. 1942) 159 naročnin, prejšnji izkaz (4 tedne) 122½ naročnin.

27 24 24 17

14 14 7

6 6

4 4

3 3

2 2

1 1

1 1

1 1

1 1

1 1

1 1

1 1

1 1

1 1

1 1

1 1

1 1

1 1

1 1

1 1

1 1

1 1

1 1

1 1

1 1

1 1

1 1

1 1

1 1

1 1

1 1

1 1

1 1

1 1

1 1

1 1

1 1

1 1

1 1

1 1

1 1

1 1

POVESTNI DEL

ŠESTNAJSTLETNIK IN DEKLE

KARL FIGDOR

(Nadaljevanje in konec.)

Šestnajstletnik ni nč preveč spoštoval praško in pilul belcev. Bolje je poznal gozd in vedel je, kako se je treba braniti, kadar je sproščen zlobni sovražnik. Kaj naj tudi vedo beli možje o tem, kako se ubije žravnina, ki se razliva iz gozda in se loteva telesa, kaj naj veda to — ki so prišli iz tako daljne, daljne daljave.

"Piti moraš listje," jo je prošel Šestnajstletnik še enkrat. "Ne veš, kako je vročina močna in kako so ljudje slabotni. Ali boš to storila?"

Toda Maud se je le dobrotno smejala in dejala da, nekoliko zdolgočasen da, ki ga ni pomiril.

Najraje bi zdaj ostal tu, da bi pazil na Maud, dokler ne bi bilo hladnejše. Toda sama ga je poslala domov: "Le pojdi, mali Šestnajstletnik, pojdi v gozd! Ti spadš k pticem, opici in kačam. Saj bom zdrava — in čez dva ali tri dni boš itak spet prišel —?"

Odmajal se je ubogljivo kakor veden, čim delja pa je bilo za njim taboričče belcev, tem bolj tesno mu je bilo pri srcu.

Nekaj mu je tičalo v grlu in v srcu in se ni hotelo umakniti. Sam ni vedel, kaj je bilo. Srce mu je trepetalo in ni jenjalo trepetati, dasi se je opozumljal, za grlo ga je grabilo in marsikdaj se je zdrznil v temi:

Ali je bil tu še kdo, ki je ječal, kakor bi bil zadet z mečem... Ali je bil to on sam? —

Odmajal se je ubogljivo kakor veden, čim delja pa je bilo za njim taboričče belcev, tem bolj tesno mu je bilo pri srcu. Nekaj mu je tičalo v grlu in v srcu in se ni hotelo umakniti. Sam ni vedel, kaj je bilo. Srce mu je trepetalo in ni jenjalo trepetati, dasi se je opozumljal, za grlo ga je grabilo in marsikdaj se je zdrznil v temi:

Ali je bil tu še kdo, ki je ječal, kakor bi bil zadet z mečem... Ali je bil to on sam? —

Cudna čustva so se ga lotevala in ga hromila. Divjaki ne vedo nicesar, slutijo pa skoraj vse. To je čut, ki ga daja priroda le onim, ki jih ogroža in jih istočasno ljubi, kakor vrstnike. Šestnajstletnik se je boril s tem, kar ga je kot motno bolestno slutnja vedno bolj zanimalo, četudi se je še takoj branil.

Nekega dne ga ni več zdržalo doma v vasi na koleh. V temni noči je povezel v svenjen svojo borno imovino in pobegnil.

Naslednje jutro je bil v taboriču...

Ko je Maud, ki so jo zbudili vojski signali s trobento, okrenila glavo proti solncu, se je plazil Šestnajstletnik plašno med stebriči, na katerih se je dvigala hiša. Prvič ga je bilo strah, da bi ji pogledal v obraz, ker je vedel, da ji ni ljubo, če ostane. Kljub temu mu je poskakovalo srce v neizrečenem veselju, ker je prepevala pesmico, ki je zvenela tako sveže in vedro, kakor kdaj koli v hladni dobi. Zadovoljno se je zleknil po tleh in sanjaril. Zadostovalo je, da je bil tu in da je čakal. Nemara je slutnja varala. Nemara vendar...?

Hiša je bila zgrajena le iz palminih listov in zaradi tega

čemu si prisluškoval?"

Dasi je Šestnajstletnik dobro vedel, zakaj je to storil, niso spregovorile njegove blede ustnice niti besede. Le gledal jo je vedno znova in je iskal njenih oči.

In čudno, Maud je povesila pogled spričo vse razumevajočih mladeničev oči.

*

V dneh, ko je počival v veliki, beli postelji, ko je vročica polagoma zamirala in se je rana zarasa, je Šestnajstletnik vedno bolj jasno spoznal, kaj se je zgodilo in — kaj se mora zgoditi. Za vedno je izgubil svojo kraljico. Nevrednež mu je ugrabil in sledila mu bo v njegovo kočo, ker mu je nakljenjena. Naklonjena, dasi je tepel Šestnajstletnika? Ali je bila teza zmožna, kraljica usmiljenja, kneginja dobrote...? Prav gotovo je bil belec čarovnik! Pridobil si jo je z zlemi silami, proti njeni volji jo je prisilil. Tudi njo bo tepel kakor njega, prav gotovo — tudijo...

To se ne sme zgoditi. Ne, nikdar! Šestnajstletniku je zaplapla kri tako nenadoma v glavo, da se mu je povesil pred oči rdeč pajčolan. On, Šestnajstletnik, sin kralja v džunglah, bi lahko podaril oficirju življenje, ki ga je zaigral — da, to bi storil, četudi bi ne mogel tega nikomur razložiti, če bi le Maud... bila srečna. Šestnajstletnik bi stisnil zobe, saj njegovo življenje je njen... Poljubil bi ji noge in bi dejal, hladno in brez ginjenja, kakor se spodeči moža, ki bo nekoč glavar Morov v Malabanskem gozdu:

"Dovoli, da se povrnem v gozd... Drugi pazi nate! Šestnajstletnik blagoslavila onega in blagoslovila tebe — toda Šestnajstletnik mora domov..."

Da, belec jo bo tepel in uvela po kakor cvetlice, ki jih odlomimo in položimo na neusmiljeni solnce. Vročica — zdaj je vedel Šestnajstletnik, da ga slutnja ni varala — vročica jo bo zjedla, čarovnik bo tako dolgo mučil njeni srce, dokler se ne bo zlomilo...

To se ne sme zgoditi ker je bila tako dobra, tako dobra do Šestnajstletnika.

Nekega jutra je Šestnajstletnik izginil. Nihče, — tudi Maud si ni mnogo bellila glave s tem, kam je šel. Toliko je bilo misli in premisljanj, ki se niso tikale Šestnajstletnika...

Kasno naslednjega dne je zdrknilo nekaj kakor kača med stebriči, ki so nosili Maudino hilo iz palmovih vej. Šestnajstletnik je bil, v njegovih rjavih drobnih rokah je skrbno ležal orjaški dvoročni meč moroskih vojščakov. Košček lune je viel na nebuh in je tu pamstresel med podečimi se oblaki bledo valjujoče proge srebra. Nato je minilo tudi to, oblaki so se zgostili in stena liloje vode se je spustila pred svet.

V Maudini sobi je bila še luč. Spriča dežja in gostih zaves ni bilo mogoče spoznati, kaj se v njej dogaja. Toda Šestnajstletnik je vedel kljub temu, da je bil zdaj pri Maudi belec, da jo je z rokami trdno objemal in jo poljuboval...

Kako brido mu je bilo priscrnu... Skoraj se je Šestnajstletniku zaradi tegobe in nesreče zdrobilo!

Ne, čakati mora! Še mora počakati!

Potem so se nazadnje čez nekaj ur, ki so se mu zdele kakor tisočletja, narahlo odprla vrata. Šestnajstletnikovo telo se je napelo.

To je bil belec! V rokah je imel rože... Maudine rože...

Sledil je skok, kakor skoči orjaška mačka, zadonel je na pol pridušen krik, težko telo se je zakotil... Vrata zgoraj so se odprala, Maudin glas je plašno zaklical v temo noči:

"Charlie — ali si ti?"

Toda nicesar več se ni zgnano in vrata zgoraj so se nazadnje zapria...

Vsaka stvar ima kakšno korist. Tako na primer tudi zgorele žarnice. Steklo zdrobe v kemične namene in kovino pretope, da izdelujejo nove žarnice. V delavnici češke Commonwealth Edison Co. dobes vsake leta nad 10 milijonov zgorelih žarnic, čiji material se v raznih procesih znova uporabi.

Deževalo je. V gozdu je dobel spev kapljic v noči. Zemlja je valovila in steza je bila dečja potek. Vse, kar je živel, bled kakor smrt in z Maudinimi rožami na srcu.

Le nekdo je bil na poti.

Bil je Šestnajstletnik, ki je hitel domov med divjake, bled kakor smrt in z Maudinimi rožami na srcu.

GLASOVI IZ NAŠEGA GIBANJA

Piše CHARLES POGORELEC

"Big" Tone iz daljne Kalifornije je še zmerom v akciji. Naročil je 15 koledarjev in zbral \$5 v tiskovni sklad.

V Clevelandu je neprestano delaven John Krebel. Poslal je 14 naročnin. V tiskovni sklad sta prispevala Felix Strumbel \$5, Matt Petrovich \$3 in Cilk Jankovich \$1.

Amalia Oblak, Elizabeth, N.J., je poslala dve naročnin, naročila 6 koledarjev in prispevala dolar v tiskovni sklad.

Le Due, Ill., je poslal 2 naročnin Peter Banich. Včasih da jih prodala med tovarisi gozdarji.

Nace Zlembberger, Piney Fork, O., je obnovil naročino, poslal dve novi in tudi tiskovnega sklada se je spomnil. Pravi, da umreti se mu ne zljudi, ker ga imajo ženske še vedno rad. Torej, ni nč čudnega, aš se mu ne mudri na "oni sveti". Tako se on šalji vzliz svoji starosti.

Iz Depue, Ill., je poslal 2 naročnin Peter Banich. Včasih da jih prodala med tovarisi gozdarji.

Lojze Barborich v Milwaukeeju je pridelal 15 koledarjev in zbral \$5 v tiskovni sklad.

Milan Kokanovich, Detroit, je naš srbski sodrugi in dolgoletni naročnik Proletarja. Obnovil je naročino in da bo cel desetak, je pridal \$7 za v tiskovni sklad. Enako vsto je poslal 2 naročnin Peter Banich.

John Zigman, Strabane, Pa. poroča, da je razprodal prvo posljetev, 75 koledarjev in naročil jih je nadaljnji 26.

Pravi, da bo naročilo poravnal čimprej. S. Zigman, to nas nč ne skrbi. Ti le kar naprej prodajajo koledarje, obračun pa uredimo, ko bo delo skončalo.

Mike Kobal, Eveleth, Minn. je obnovil naročino, prispeval dolar listu v podporo enega za ruski relief ter naročil koledarje.

V osrednji Penni je pridno na delu naš zastopnik Frank Cvetan. Poslal je 24 naročnin ter zbral \$5.75 v tiskovni fond.

Zdaj je zelo zaposlen s prodajo koledarjev, katerega je načrtoval par sto izvodov.

V Chicagu je bilo naše delo sledete: Angela Zaitz je dobila 17 naročnin, to v Chicagu in za časa kongresa v Clevelandu.

Chas. Pogorelec 24 na ističnici. Ludvig Katz je sam poslal naročino v urad ter dolar v tiskovni sklad. Frank Zaitz je dobil 3 naročnine, Joseph Zore pa je poslal \$5 listu kot božično darilo. Frank Bizjak se ukvarja s prodajo koledarjev. Razpečal jih je že nad 40.

Za svojo okolico jih je naročil tudi Jože Oblak, toda zdaj se, da ne dovolj, kajti tam se ga bi moglo prodati več. Izvodov, zraven pa poslal tudi dve naročnin. Jaka pa je poslal prispevke za Prosvetno matično od dr. št. 268 SNPJ za leto 1943 in naročil 10 koledarjev. Ti bodo pa za nove odjemalce, je omenil v pismu.

Tudi Jožetu Snoju v Bridgeportu je zmanjšalo koledarjev.

Naročil je še štiri in poslal eno naročino na Proletarca,

prispevke za klub št. 11 JSZ, ter prispevke P. M. od društva 13 SNPJ, to za 1943.

John Gallon, Osage, W. Va., je poslal prispevke za klub št. 228 JSZ in eno naročino.

John Jereb, Rock Springs, Wyo., pravi, da ni imel dovolj koledarjev. Poslal je novce za prodane in naročil še tri izvodov.

Skorob bi bil pozabil Toneta Zornika iz zapadne Penne.

On je zadnje čase poslal 14 naročnin in naročil še 75 koledarjev.

Običajno jih on razpeča nad 300 komadov.

Poslal je tudi par dolarjev v tiskovni sklad kot bo omnenjeno v zadnjem izkazu.

Jacob Skerlj, Engelwood, Colo., je pred kratkim naročil koledar, pa pravi v svojem zadnjem pismu, da je vreden veliko več kot pa dolar in da se oddolži je poslal dolar v tiskovni sklad.

John Morski s severne strani

naše velike vasi je vedno pripravljen storiti kaj za našo

stvar. On je tajnik društva št.

86 SNPJ in je naročil 15 koledarjev.

"Provizije nemaram nobene," je omenil v pismu,

"naj gre tisto v tiskovni skladista." Vsak po 5 koledarjev v prodajo sta vzela Don J. Lotrish, ki tajnikuje pri našem uspešnem Jugoslov. stavbinskem in posojilnem društvu, in pa naš ekspresman France Udovich. Ker sem že dolgoletni zastopnik za nabiranje oglasov v koledarjev, pa mi daje še nekaj koledarjev, da jih skušam razprodati, je omenil France. Tone Putz is sosednje Cicerje je prispeval \$2.20 v tiskovni sklad.

Se nekaj iz Clevelandu: Ko smo že zaključili to koloni je "Prirajalo" še par pisem od tam. Eno od Johna Krebla, v katerem je bilo še 15 naročnin.

Poleg tega je poslal novce za glasov v koledarju, prispevke Prosvetne matici za socialistično "Zarjo" za 1943 ter vsoto v tiskovni sklad.

Se nekaj iz Clevelandu: Ko smo že zaključili to koloni je "Prirajalo" še par pisem od tam. Eno od Johna Krebla, v katerem je bilo še 15 naročnin.

Poleg tega je poslal novce za glasov v koledarju, prispevke Prosvetne matici za socialistično "Zarjo" za 1943 ter vsoto v tiskovni sklad.

Se nekaj iz Clevelandu: Ko smo že zaključili to koloni je "Prirajalo" še par pisem od tam. Eno od Johna Krebla, v katerem je bilo še 15 naročnin.

Poleg tega je poslal novce za glasov v koledarju, prispevke Prosvetne matici za socialistično "Zarjo" za 1943 ter vsoto v tiskovni sklad.

Se nekaj iz Clevelandu: Ko smo že zaključili to koloni je "Prirajalo" še par pisem od tam. Eno od Johna Krebla, v katerem je bilo še 15 naročnin.

Poleg tega je poslal novce za glasov v koledarju, prispevke Prosvetne matici za socialistično "Zarjo" za 1943 ter vsoto v tiskovni sklad.

Se nekaj iz Clevelandu: Ko smo že zaključili to koloni je "Prirajalo" še par pisem od tam. Eno od Johna Krebla, v katerem je bilo še 15 naročnin.

Poleg tega je poslal novce za glasov v koledarju, prispevke Prosvetne matici za socialistično "Zarjo" za 1943 ter vsoto v tiskovni sklad.

Se nekaj iz Clevelandu: Ko smo že zaključili to koloni je "Prirajalo" še par pisem od tam. Eno od Johna Krebla, v katerem je bilo še

KRITIČNA MNENJA, POROČILA IN RAZPRAVE

KOMENTARJI

Velike zvezde, in majhne, pravčno uređitev jugoslovenškega vprašanja.

Komunistični tisk v Ameriki še vedno piše o izdajstvih Draže Mihajlovića. To ni nesreča. Nesreča pa je, da je to neuradna borba med Londonom in Moskvo, in med pristaši demokratične Jugoslavije ter onimi srbškimi oficirji, ki žele "veliko Srbijo". Namreč tako Jugoslavijo, v kateri bi oni povleli vse drugi pa ubogati. Nekaj sličnega je poskušal po prejšnji svetovni vojni Nikola Pašić. Bil je spremen in resen. Na se danas Šrbi iz njegovih neuspehov kaj nauče, pa dobro za Srbe, Hrvate in Slovene. In pa vojna idej. Pravljčnih vitezov je malo v nji.

Hvala za voščila. Da bi se le res tudi uresničila.

"Osveoboditev" Avstrije se je končala nekako tako kakor "osveobodilna akcija Rumunije", kateri se je ponujal kralj Karl na celo. Nič ne bo škodo, če naša vlada v Washingtonu nekega dne določeno pove, da je republikanska tudi v vnapnji, ne samo v svoji notranji politiki.

Neki slovenski list tolmači cenzuro. Je v tej deželi sploh ni, razen kolikor hočemo zamolčati sovražniku, koliko škode je nam storil v bitkah na morju in na suhem. To velja, v kolikor velja. A če Rusi lahko izračunajo, koliko Nemci ubijajo vsak dan, in Japone ter Nemci, koliko naših ladij potope, mi pa poročamo, koliko njihovih, potem takem čemu treba cenzure? Prav je, da se sovražnika ne obvešča o tem o čemer bi rad najbolj kaj zvedel. Nima pa smisla zakriviti pred domaćim prebivalstvom dejstev, ki so sovražniki itak že znana. Smisel cenzure — vsake cenzure v prvi vrsti je pobijati kritiko in pa udušiti poročila o stvareh, ki so sovražniku znana. Ameriška cenzura je bila doslej — in bo dobro, ako taka tudi ostane, zelo strpna, razen v nekaterih slučajih. Roosevelt sam je priznal, da imamo tu časopise, ki so vsled svojega ogromnega bogastva tako močni, da jim je tudi s cenzuro težko stopiti na prste. Le majhne se lahko zadajo.

Hrvati bodo imeli kongres. In izgleda, da bo res to kar se glasi v naslovu. Namreč, da bo HRVATSKI kongres. To je dobro. Predstavnštvo slovenskega narodnega sveta pa ima sedaj priložnost kaj storiti, da se sporazumejo ameriški Hrvati in ameriški Srbi za skupno akcijo s Slovenci za pravilno in

beh straneh. A vendar to ni več vprašanje. Vprašanje je samo to, koliko lahko storimo s te in z one strani za izvršitev sklepov, zapovedeni v sprejetih resolucijah.

Rude Trošt je tudi povedal svoje mnenje o kongresu. Storil je to v isti številki Ameriške domovine, v kateri odgovarja Jošu Penku Albina Novaku. Rude pravi, da je bil kongres nerodno sklican, in da so "gospoda 'sklicatelji' pozabili omeniti slovensko duhovščino, brez katere ne bi bil popoln ni pretekli niti prihodnji kongres". Rude jih je v tistem dopisu "našvral" nekaj na račun predsedništva kongresa, hudej se, ker je prišel pozdraviti zbor poslanik Fotič, ki je "grobok Jugoslavije", in se čudi sklicateljem, ki so ga povabili. A ob enem graja predsedništvo, ker ni poskrbelo, da bi poslanika vsi delegati spoštljivo sprejeli, ali saj odšli iz dvorane oni, ki ga ne mario. To so sedaj malenkosti in bo najboljše, če se naši javni delavci z njimi nehajo ukvarjati.

Enakopravnost podpira Slovenski narodni svet veliko boljše kakor Ameriška domovina.

"Srpska Narodna Obrana" je za demokracijo — namreč pravdi je, a če bi bilo po njem, bi moralna ameriška oblast srbski list Slobodna Reč, ki ga izdajajo srbski komunisti v Pittsburghu, že davno ustaviti. Na enem shodu v Garyju so grajali sklicatelji, člani Srpske Narodne Obrane, resolucijo za denunciranje Sloboodne Reče že napisano, pa so jih menda nekateri prepričali, da denunciacije več škodijo kot koristijo.

Tudi Daily Worker je za diktatorske metode. Je za demokracijo, a ob enem se radije, ker je oblast zagrabiла za vrat glasilo trockistov, in se hudej, čemu ne zagrabi enako odločno tudi Thomasovo-Kruegerjevo glasilo Call. To pomeni, da če bi imeli vlado v pesteh Workerjevih ljudjih, ne bi imeli nič demokracije.

Louis Adamič ni po mnjenju Ameriške domovine v svojem spisu o "civilni vojni" v Jugoslaviji ničesar povedal. A končno, kaj pa, če nekoga dne tuji urednik "A. D." izve, da je vrhovni poveljnik četniške vojske le legendarna oseba, in pa, da se ne bore proti okupatorjem samo Srbi, nego tudi Slovenci in Hrvati, toda ne pod vodstvom legendarnega generala?

Hrvatska Katolička Zajednica je na svoji zadnji konvenciji odslovila urednika svojega glasila. Gasil je ime Naša Nada in urejeval ga je časniki in politik Kolander. Novi urednik je duhovnik Domladovac. Bile so osebne in razne druge razprtije, ki so povzročile to spremembu in pa položaj v starem kraju.

"Pravniška sezona" je pri kraju in vladni ljudje so nam za novo leto sporočili, da bo treba vojne naredbe poobristi, posebno še kar se tiče živil. Šmo pač v vojni, ki je ni mogoče prezreti niti v pravnici. In jo bomo bolj in bolj občutili.

Prišedsi v SND smo se najprvo registrirali in prejeli smonznak, na katerem je bilo ime in priimek delegata ter država odkoder že je delegat prišel. To so ti pripeli na prsi in to bi bilo znarenje, da si potrejen za "kongresman" ali "kongresnico".

Počasi, zelo počasi smo se posedali na stole in to na večkratni poziv J. Gornika, ki je bil predsednik lokalnega pravljjalnega odbora. Ta čas smo si pa ogledovali sliko, ki je na zastoru održa. Lepa in pomembna slika, in posebno v sedanjem času. V mislih sem jo že prenesel na naš zastor. In bi mu tudi pristojala. O, zdaj pa ne bomo več gledali slike. Zastor na održu se dvigne in na pozornico pride John Gornik, ki pozdravi delegacijo in napravi primeren in kratki govor. Nato da besedo Vincenta Cainkarja, kateri je odpri kongres in bil tudi izvoljen, da vodi sejo ves čas konresa.

Tudi Cainkar je imel govor. Nato nam je predstavljen mnogo drugih govornikov. Izmed vseh se mi je najbolj dopadel govor Leo Krzyckija. Clevelandski župan je tudi dober govornik in pa zraven se humorist. Govori priprosto in razumljivo, in med resne stavke pa poleme nekoliko humorja. On ve, da se ljudje radi smejejo.

Luka Groser in družina

2301 So. Lawndale Avenue Chicago, Ill.

VTISI S KONGRESA IN DRUGO

Piše MARTIN JUDNICH

Težko je bilo zbuditi naše ljudi v zanimanje za slovenski kongres. Nekateri so rekli, "kaj bi s tem premalo nas je, da bi nas kdo upošteval. Skrbimo rajše, da bo Amerika zmagal, itd."

Ko pa so potem društva in klubib dobita direktna povabilna od V. Caïnkarja, da naj posljejo zastopnike na slovenski kongres, so nekateri zopet ugovarjali, češ, čemu je treba iz posameznih naselbin več ko enega zastopnika? Neglede koliko društev in klubov je v naselbini, en zastopnik zadostuje. On lahko pove, da zastopa deset tisoč Slovencev, in izraz njihove volje je podpirati slov. kongres. Toda večina je zmagalna in naši dve naselbini sta bili primerno dobro zastopani. Waukegan in North Chicago je postal 15 delegatov v Cleveland.

Imeli smo skupu sejo vsi delegati in se dogovorili, da se odpeljemo skupaj. Vozne liste name je preskrbel rojak Jos. Zorc. Ob 9. zvečer smo šli iz Waukegana in na postaji La Salle smo bili ob 10.30. Se eno uro moramo počakati in tedaj odrinemo. Skoraj vsak nosi s seboj kovčeg za prtljago. Samo jaz imam le majhen zavoj, v katerem imam dve jabolki in lepo pojoče govorovi. Ona sklepa, da to prihaja od staršev. Eden njegovih staršev, pravi, je bil "Ribenčan", drugi pa iz Cirknice doma. Da pa malo skozi nos govor, tega se je pa navadil od Američanov.

Dovolite mi, gospa," ji se žem v besedu, "lahko pa je tudi, da fater Vodušek izhaja iz aristokratske rodbine, morda desetega ali dvajsetega kolena. Večinoma samo aristokrat je nosljajo in to podudelijo drug od drugega."

"Vse je mogoče," pravi ona. "Ali ste slišali govornice? Tisti stari Poljak "bita" Rudita Trošta v govoru že v prvem kolenu. Naš župan je pa nad vsem."

"Rev. Zakrajšek pa za na pokopalnišče," pravi sosedna na lev."

"Moj Bog, vsi se zavedamo nesreča naših bratov in sester v starem kraju. Ampak kako bi izgledalo, ko bi mi vsi zateli jokati, kar nas je v tej dvoran?"

V soboto opoldne gremo v spodnjem prostoru, kjer so rekli, da nam bodo servirali obed. Ko sem prišel dol, je bilo že vse zasedeno. Pa me prime Matija Pogorelc za roko:

"Pojdi z mano, jaz vem, kje bova dobila dobro južino." Torej greva. Zunaj se Matija razgleduje, pa pravi, "tukaj neki bližu bo." Storklja in se priravila po ledenu trto, kjer so vse zasedeno. Pa me prime Matija Pogorelc za roko:

"Pojdi z mano, jaz vem, kje bova dobila dobro južino." Torej greva. Zunaj se Matija razgleduje, pa pravi, "tukaj neki bližu bo." Storklja in se priravila po ledenu trto, kjer so vse zasedeno. Pa me prime Matija Pogorelc za roko:

"Pojdi z mano, jaz vem, kje bova dobila dobro južino." Torej greva. Zunaj se Matija razgleduje, pa pravi, "tukaj neki bližu bo." Storklja in se priravila po ledenu trto, kjer so vse zasedeno. Pa me prime Matija Pogorelc za roko:

"Pojdi z mano, jaz vem, kje bova dobila dobro južino." Torej greva. Zunaj se Matija razgleduje, pa pravi, "tukaj neki bližu bo." Storklja in se priravila po ledenu trto, kjer so vse zasedeno. Pa me prime Matija Pogorelc za roko:

"Pojdi z mano, jaz vem, kje bova dobila dobro južino." Torej greva. Zunaj se Matija razgleduje, pa pravi, "tukaj neki bližu bo." Storklja in se priravila po ledenu trto, kjer so vse zasedeno. Pa me prime Matija Pogorelc za roko:

"Pojdi z mano, jaz vem, kje bova dobila dobro južino." Torej greva. Zunaj se Matija razgleduje, pa pravi, "tukaj neki bližu bo." Storklja in se priravila po ledenu trto, kjer so vse zasedeno. Pa me prime Matija Pogorelc za roko:

"Pojdi z mano, jaz vem, kje bova dobila dobro južino." Torej greva. Zunaj se Matija razgleduje, pa pravi, "tukaj neki bližu bo." Storklja in se priravila po ledenu trto, kjer so vse zasedeno. Pa me prime Matija Pogorelc za roko:

"Pojdi z mano, jaz vem, kje bova dobila dobro južino." Torej greva. Zunaj se Matija razgleduje, pa pravi, "tukaj neki bližu bo." Storklja in se priravila po ledenu trto, kjer so vse zasedeno. Pa me prime Matija Pogorelc za roko:

"Pojdi z mano, jaz vem, kje bova dobila dobro južino." Torej greva. Zunaj se Matija razgleduje, pa pravi, "tukaj neki bližu bo." Storklja in se priravila po ledenu trto, kjer so vse zasedeno. Pa me prime Matija Pogorelc za roko:

"Pojdi z mano, jaz vem, kje bova dobila dobro južino." Torej greva. Zunaj se Matija razgleduje, pa pravi, "tukaj neki bližu bo." Storklja in se priravila po ledenu trto, kjer so vse zasedeno. Pa me prime Matija Pogorelc za roko:

"Pojdi z mano, jaz vem, kje bova dobila dobro južino." Torej greva. Zunaj se Matija razgleduje, pa pravi, "tukaj neki bližu bo." Storklja in se priravila po ledenu trto, kjer so vse zasedeno. Pa me prime Matija Pogorelc za roko:

"Pojdi z mano, jaz vem, kje bova dobila dobro južino." Torej greva. Zunaj se Matija razgleduje, pa pravi, "tukaj neki bližu bo." Storklja in se priravila po ledenu trto, kjer so vse zasedeno. Pa me prime Matija Pogorelc za roko:

"Pojdi z mano, jaz vem, kje bova dobila dobro južino." Torej greva. Zunaj se Matija razgleduje, pa pravi, "tukaj neki bližu bo." Storklja in se priravila po ledenu trto, kjer so vse zasedeno. Pa me prime Matija Pogorelc za roko:

"Pojdi z mano, jaz vem, kje bova dobila dobro južino." Torej greva. Zunaj se Matija razgleduje, pa pravi, "tukaj neki bližu bo." Storklja in se priravila po ledenu trto, kjer so vse zasedeno. Pa me prime Matija Pogorelc za roko:

"Pojdi z mano, jaz vem, kje bova dobila dobro južino." Torej greva. Zunaj se Matija razgleduje, pa pravi, "tukaj neki bližu bo." Storklja in se priravila po ledenu trto, kjer so vse zasedeno. Pa me prime Matija Pogorelc za roko:

"Pojdi z mano, jaz vem, kje bova dobila dobro južino." Torej greva. Zunaj se Matija razgleduje, pa pravi, "tukaj neki bližu bo." Storklja in se priravila po ledenu trto, kjer so vse zasedeno. Pa me prime Matija Pogorelc za roko:

"Pojdi z mano, jaz vem, kje bova dobila dobro južino." Torej greva. Zunaj se Matija razgleduje, pa pravi, "tukaj neki bližu bo." Storklja in se priravila po ledenu trto, kjer so vse zasedeno. Pa me prime Matija Pogorelc za roko:

"Pojdi z mano, jaz vem, kje bova dobila dobro južino." Torej greva. Zunaj se Matija razgleduje, pa pravi, "tukaj neki bližu bo." Storklja in se priravila po ledenu trto, kjer so vse zasedeno. Pa me prime Matija Pogorelc za roko:

"Pojdi z mano, jaz vem, kje bova dobila dobro južino." Torej greva. Zunaj se Matija razgleduje, pa pravi, "tukaj neki bližu bo." Storklja in se priravila po ledenu trto, kjer so vse zasedeno. Pa me prime Matija Pogorelc za roko:

"Pojdi z mano, jaz vem, kje bova dobila dobro južino." Torej greva. Zunaj se Matija razgleduje, pa pravi, "tukaj neki bližu bo." Storklja in se priravila po ledenu trto, kjer so vse zasedeno. Pa me prime Matija Pogorelc za roko:

"Pojdi z mano, jaz vem, kje bova dobila dobro južino." Torej greva. Zunaj se Matija razgleduje, pa pravi, "tukaj neki bližu bo." Storklja in se priravila po ledenu trto, kjer so vse zasedeno. Pa me prime Matija Pogorelc za roko:

"Pojdi z mano, jaz vem, kje bova dobila dobro južino." Torej greva. Zunaj se Matija razgleduje, pa pravi, "tukaj neki bližu bo." Storklja in se priravila po ledenu trto, kjer so vse zasedeno. Pa me prime Matija Pogorelc za roko:

"Pojdi z mano, jaz vem, kje bova dobila dobro južino." Torej greva. Zunaj se Matija razgleduje, pa pravi, "tukaj neki bližu bo." Storklja in se priravila po ledenu trto, kjer so vse zasedeno. Pa me prime Matija Pogorelc za roko:

"Pojdi z mano, jaz vem, kje bova dobila dobro južino." Torej greva. Zunaj se Matija razgleduje, pa pravi, "tukaj neki bližu bo." Storklja in se priravila po ledenu trto, kjer so vse zasedeno. Pa me prime Matija Pogorelc za roko:

"Pojdi z mano, jaz vem, kje bova dobila dobro južino." Torej greva. Zunaj se Matija razgleduje, pa pravi, "tukaj neki bližu bo." Storklja in se priravila po ledenu trto, kjer so vse zasedeno. Pa me prime Matija Pogorelc za roko:

"Pojdi z mano, jaz vem, kje bova dobila dobro južino." Torej greva. Zunaj se Matija razgleduje, pa pravi, "tukaj neki bližu bo." Storklja in se priravila po ledenu trto, kjer so vse zasedeno. Pa me prime Matija Pogorelc za roko:

"Pojdi z mano, jaz vem, kje bova dobila dobro južino." Torej greva. Zunaj se Matija razgleduje, pa pravi, "tukaj neki bližu bo." Storklja in se priravila po ledenu trto, kjer so vse zasedeno. Pa me prime Matija Pogorelc za roko:

"Pojdi z mano, jaz vem, kje bova dobila dobro južino." Torej greva. Zunaj se Matija razgleduje, pa pravi, "tukaj neki bližu bo." Storklja in se priravila po ledenu trto, kjer so vse zasedeno. Pa me prime Matija Pogorelc za roko:

"Pojdi z mano, jaz vem, kje bova dobila dobro

Romani, povesti, črtice in opisi

Poučne in znanstvene knjige

KNJIGARNA "PROLETARCA"

2301 South Lawndale Avenue, Chicago, Illinois

Pesmi, poezije, igre
Angleške knjige socialne in znanstvene vsebine

Romani, povesti, črtice in opisi

Bacil in bacilke, (Damir Feigel), humoristični, broš... 45

Babilonska žena, (Joe Hocking), zanimiv roman v dveh delih, 629 str., broš. \$1.75, vez... 2.35

Beatin dnevnik, (Lujza Pesjkova), roman, broš... 50

Beg iz teme, (ruski pisatelji), broš. 50c, vezana... 1.00

Bedakova izpoved, (Aug. Strindberg), broš. \$1.25, vez... 1.85

Besi, (F. D. Dostoevski), roman v dveh delih, 758 strani, broš. \$2.00, vez... 2.60

Belgrajski biser, povest iz davnih dñi, broš... 1.15

Bencika vedenevalka, povest iz preteklih dñi, broš... 2.25

Boj s prirodo in Treskova Urika, povesti, broš... 35

Boy, (L. Coloma), roman, broš... 25

Božična pesem v prozi, (Charles Dickens), broš... 25

Bele noči—Mali junak, (F. M. Dostoevski), povest, broš... 45

Blike, (Marija Kmet), povest v črtice, broš... 35

Blagajna velikega vojvode, (Frank Heller), roman, broš... 1.00

Brez zarje, (Milan Pugelj), broš. 75c, vez... 1.25

Cvetke, (H. Majar), šopek pravljice za stare in mlade, broš... 20

Cvetina Borograjska, (H. Major), povest, broš... 35

Ciganova osvetna, povest, broš... 1.15

Crni demanti, (Maurus Jokai), broš. \$1.25, vez... 1.75

Crni panter, (Milan Pugelj), povesti in črtice, broš... 50

Daj nam danes naš vsakdanji krib, (A. Cerkvenik), povest, broš... 40

Darovana, (Alojzij Dostal), zgodovinska slika iz dobe slovenskih apostolov, broš... 30

Dalmatinske povesti, (Igo Kaš), broš... 45

Dedej je pravil, (Julij Slapšak), pravljice v priповedki, broš... 65

Devica Orleanska, (S. K.), slika iz preteklih časov, broš... 33

Domače živali, (Damir Feigel), vez... 40

Drobiz, (Fr. Milčinski), povestice, broš... 75

Dva svetova, (Ivan Molek), povest slovenskega priseljenca, broš... 50

Dva slike, (Ks. Meško), broš... 40

Dvonečec, (Karl Ewald), naravoslovne pravljice s slikami, vez... 75

Elizabetta, hči sibirskega jetnika, broš... 20

Farovička kuharica, (J. S. Baar), povest, broš... 40

Filozofska zgodba, (Alojz Jirasek), vez... 35

Francija in drugo, (E. Kristan) broš... 25

Francija in francosko ljudstvo, (C. Petelin), splošen zanimivoris Francije in njenega ljudstva, broš... 50

Fran Baron Trenk, vodja hrvaških pandurov, (G. Pandurić), broš... 35

Glad, (Knut Hamsun), roman broš. 75c, vez... 1.25

General Lavdon, oče vojakov imenovan, (M. Molek), broš... 65

Gozdovnik, (Karol May), povest iz ameriškega življenja v dveh delih, broš... 1.00

Gospod Fridolin Zolna in njegova družina, (Fr. Milčinski), vez... 35

Grešnik Lenart, (Ivan Cankar), življenjepis otroka, broš... 75

Hika brez oken, (Tone Seliskar), socialna povest, broš... 50

Hadiži Murat, (L. N. Tolstoj), roman, broš... 60

Heptameron, (Marg. Valoiska), povesti, broš... 35

Humoreske, groteske in satire (VI. Azov in Teffi), broš... 50

In naših krajev, (Zofka Kveder), povesti, vez... 1.00

Igralke, (Fr. Milčinski), črtice, vez... 75

Jeromkin krog, (A. Koževnikov), povest za mladino s slikami, iz ruščine prevel I. Vuk, broš... 35

Jug, (P. Chocholousk), zgodovinski roman, 614 strani, broš. 75c, vez... 1.25

Juan Misericia, (P. L. Coloma), povest, broš... 75

Jurkica Agjeva, (Ks. Šandor Gjalški), broš. 40c, vez... 75

Konfesije literata, (J. M. Mačhar), zbirka spisov, broš. 50c, vez... 85

Kazaki (L. N. Tolstoj), kavkaska povest, broš... 50

Kraljev vitez, (M. Zevaco), zgodovinski roman, 374 strani, broš. \$1.00, vez... 1.50

Kreutjerjeva sonata, (L. N. Tolstoj), roman, broš... 40

Krvna osvetna, iz spisov črkarskega časnika, broš... 35

Ljudske povesti, (Franc Jakšić), broš... 50

Ljubljanski tipi, (Jos. Suchy), satirično-psihološki obrazci, broš... 50

Marseljeza, (Herman Wendel), zgodovina mednarodne delavske himne, broširan... 65

Malo življenje, (Dr. Fr. Detela), povest, broš. 65c, vez... 1.10

Med potniki in mornarji, (Branko Kreft), zanimivi potopisni fragmenti, broš... 75

Moje življenje, (Ivan Cankar), vez... 75

Musolini, glasoviti italijanski ropar, broš... 35

Mož z bratogino in druge novele, (Jack London), broš... 35

Napoleon I. (iz ruščine prevel Ivan Stoklasa), zgodovinski opis, broš... 75

Na preriji, (J. F. Cooper), povest iz pionirskih časov Amerike, broš... 35

Naseljenici, (J. F. Cooper), povest iz pionirskih časov Amerike, broš... 35

Nastajanje, (Anton Novak), broš. \$1.00, vez... 1.50

Belgrajski biser, povest iz davnih dñi, broš... 1.15

Bencika vedenevalka, povest iz preteklih dñi, broš... 2.25

Boj s prirodo in Treskova Urika, povesti, broš... 35

Boy, (L. Coloma), roman, broš... 25

Božična pesem v prozi, (Charles Dickens), broš... 25

Bele noči—Mali junak, (F. M. Dostoevski), povest, broš... 45

Blike, (Marija Kmet), povest v črtice, broš... 35

Blagajna velikega vojvode, (Frank Heller), roman, broš... 1.00

Brez zarje, (Milan Pugelj), broš. 75c, vez... 1.25

Cvetke, (H. Majar), šopek pravljice za stare in mlade, broš... 20

Cvetina Borograjska, (H. Major), povest, broš... 35

Ciganova osvetna, povest, broš... 1.15

Crni demanti, (Maurus Jokai), broš. \$1.25, vez... 1.75

Crni panter, (Milan Pugelj), povesti in črtice, broš... 50

Daj nam danes naš vsakdanji krib, (A. Cerkvenik), povest, broš... 40

Darovana, (Alojzij Dostal), zgodovinska slika iz dobe slovenskih apostolov, broš... 30

Dalmatinske povesti, (Igo Kaš), broš... 45

Dedej je pravil, (Julij Slapšak), pravljice v priповedki, broš... 65

Devica Orleanska, (S. K.), slika iz preteklih časov, broš... 33

Domače živali, (Damir Feigel), vez... 40

Drobiz, (Fr. Milčinski), povestice, broš... 75

Dva svetova, (Ivan Molek), povest slovenskega priseljenca, broš... 50

Dva slike, (Ks. Meško), broš... 40

Dvonečec, (Karl Ewald), naravoslovne pravljice s slikami, vez... 75

Elizabetta, hči sibirskega jetnika, broš... 20

Farovička kuharica, (J. S. Baar), povest, broš... 40

Filozofska zgodba, (Alojz Jirasek), vez... 35

Francija in drugo, (E. Kristan) broš... 25

Francija in francosko ljudstvo, (C. Petelin), splošen zanimivoris Francije in njenega ljudstva, broš... 50

Fran Baron Trenk, vodja hrvaških pandurov, (G. Pandurić), broš... 35

Glad, (Knut Hamsun), roman broš. 75c, vez... 1.25

General Lavdon, oče vojakov imenovan, (M. Molek), broš... 65

Gozdovnik, (Karol May), povest iz ameriškega življenja v dveh delih, broš... 1.00

Gospod Fridolin Zolna in njegova družina, (Fr. Milčinski), vez... 35

Grešnik Lenart, (Ivan Cankar), življenjepis otroka, broš... 75

Hika brez oken, (Tone Seliskar), socialna povest, broš... 50

Hadiži Murat, (L. N. Tolstoj), roman, broš... 60

Heptameron, (Marg. Valoiska), povesti, broš... 35

Humoreske, groteske in satire (VI. Azov in Teffi), broš... 50

In naših krajev, (Zofka Kveder), povesti, vez... 1.00

Igralke, (Fr. Milčinski), črtice, vez... 75

Jeromkin krog, (A. Koževnikov), povest za mladino s slikami, iz ruščine prevel I. Vuk, broš... 35

Jug, (P. Chocholousk), zgodovinski roman, 614 strani, broš. 75c, vez... 1.25

Juan Misericia, (P. L. Coloma), povest, broš... 75

Jurkica Agjeva, (Ks. Šandor Gjalški), broš. 40c, vez... 75

Konfesije literata, (J. M. Mačhar), zbirka spisov, broš. 50c, vez... 85

Kazaki (L. N. Tolstoj), kavkaska povest, broš... 50

Kraljev vitez, (M. Zevaco), zgodovinski roman, 374 strani, broš. \$1.00, vez... 1.50

Kreutjerjeva sonata, (L. N. Tolstoj), roman, broš... 40

Krvna osvetna, iz spisov črkarskega časnika, broš... 35

Ljudske povesti, (Franc Jakšić), broš... 50

Ljubljanski tipi, (Jos. Suchy), satirično-psihološki obrazci, broš... 50

Marseljeza, (Herman Wendel), zgodovina mednarodne delavske himne, broširan... 65

Malo življenje, (Dr. Fr. Detela), povest, broš. 65c, vez... 1.10

Taki so ljudje, (R. M. du Guard), roman iz francoskega pododelja, broš... 65

Tara Buliba, (N. Gogolj

Byrd Strikes Another Foul Blow

"Boss" of Virginia's Corrupt Machine Says Repeal of 40-Hour Bill Would Have Saved Our Fighters From Defeat

Senator Harry F. Byrd, a crafty politician who is kept in office because the poll tax and grossly unfair election laws disfranchise 75 per cent of the voters in Virginia, never loses an opportunity to hit American workers "below the belt."

In a speech at Boston Byrd solemnly declared that if the 40-hour week had been repealed by Congress right after the fall of France, production in this country would have reached such heights that "the reverses we have so far suffered in the war would not have occurred."

* * *

There is not a scintilla of evidence to sustain that statement. Unquestionably, Byrd knows that, but he is so anxious to serve the low-wage employers of his state that he cheerfully indulges in the most brazen falsehoods.

How could the 40-hour week be responsible for Japan's surprise attack on Pearl Harbor? That disaster was not caused by lack of munitions, but by the fact that our commanders were not on the alert. We had enough airplanes at Pearl Harbor to repeal and destroy the enemy, but they never got off the ground.

* * *

Byrd also knows, or at least he should know, that the law does not forbid a worker staying on the job more than 40 hours a week. It does provide that after 40 hours he shall receive time and one-half. The big majority of the employers in this country are paying overtime and workers in munition plants are working, in many instances, 48 to 60 hours a week; and the average is very close to 48 hours a week, which the A. F. of L. points out is "the maximum for efficiency set by eight government agencies."

If there has been any slowing up in output, no responsible official blames the workers. The chief complaint, as a matter of fact, is lack of materials.

* * *

That this is the attitude of officials who are in constant touch with the nation's labor problems is shown by the statement made by Paul V. McNutt, chief of manpower, when newspaper men directed his attention to renewal of attacks on the 40-hour law.

"The law has nothing to do with curtailing hours of labor," he said. "Time and a half for overtime is not hindering production in any manner."

"It is perfectly amazing to see in some reputable journals statements calculated to cause their readers to believe that the 40-hour week is a rigid limitation on work."

L. Metcalf Walling, who administers the Wage-Hour Act, agreed with Mr. McNutt, declaring that the repeal of the 40-hour week law "may seriously hamper our war production at a most critical moment."

* * *

The truth is that opposition to the 40-hour week does not come from the war industries, but from low-wage employers—"sweatshoppers" is the proper term for them—who are producing goods for civilian consumption.

Senator Byrd is their spokesman. The enthusiasm he displays in their behalf is due to the fact that they and the public utilities supply much of the "oil" which keeps his corrupt "machine" in operation.—Labor.

THAT 3rd WAR FOR "REAL" FREEDOM

By NORMAN THOMAS

In the military field, no miracles are happening and neither Germany nor Japan as yet is "cracking," but progress seems to be satisfactory and the expectation of victory at the end of the road reasonable. The tragedy is that there is no corresponding reasonableness of hope that with victory will come a just and lasting peace. Pearl Buck challenged attention by saying that already the war has ceased to be a fight for freedom" and is now "not even a war to save civilization, but only a war to save European civilization." She is particularly and rightly concerned about the Asiatic peoples, who, she believes, already foresee "another war, a greater war, a real war for freedom, in which none yet sees clearly either friend or foe."

Pearl Buck's prophecy of another war is all too likely as things are going, but I see no reason to believe that a third world war will be more truly a real war for freedom than is the second. The nature of war itself, especially modern total war, and the way nations are maneuvered into war—witness our own case in this war—tend to make it wishful thinking to talk about wars for freedom. Nevertheless, there is nothing for it now but to try to put into the winning of the peace those elements of justice to all peoples and co-operation between them which may prevent a third world war.

WEEP FOR THE NEW POOR

The "Wall Street Journal" is running a series of articles about "the New Poor"—those affected by the administration \$25,000-a-year salary "ceiling."

One of the unfortunates mentioned by the "Journal" is the president of a big manufacturing concern in Cleveland. His salary is \$150,000 a year, and he has "additional income" from investments.

Now what can a poor devil like that do if, after paying taxes, he has only \$25,000 of his salary left, and he is also compelled to pay Uncle Sam something on account of his "other income"? The question is calculated to melt a heart of granite.

But we know a lot of men—official reports indicate there are millions of them—who are rearing families and discharging all their obligations to their country, including the payment of taxes, on less than \$1,500 a year. Perhaps if the Cleveland manufacturer consults some of these men they may tell him how to dodge the breadline on \$25,000 a year, plus "other income."—Labor.

WAR WORK ISN'T HIT HARD BY SABOTEURS

America has been particularly fortunate so far as sabotage of the war effort is concerned, Attorney General Frances Biddle declared this week.

While there have been 80 convictions under sabotage statutes, he said, the majority of the charges involved nothing more serious than malicious mischief or a desire to get publicity.

THE MARCH OF LABOR

Upper Crust Leads Bitter Campaign On Ceiling of \$25,000 (or \$79 a Day)

JAMES B. CAREY, Sec'y of C. I. O., in The New Leader

Ten years ago, a congressional investigating committee revealed to the people of this nation the dirty linen of world war one—a shocking spectacle of super-profits going into the pockets of a small group of the people.

Then and there, in those depression years, we resolved to take the profits out of future war.

Today that vow is being ignored. The bulldogs of great wealth, barking on flag-draped platforms or in the editorial columns of the press, are bitterly assailing a move by the commander-in-chief to limit the income of individuals to a paltry \$25,000 a year after taxation.

The limiting of salaries to \$25,000 (or \$79 a day) is certainly justifiable on a number of counts—all of them important to the war effort. There can no longer be any question that the President's Economic Stabilization Program is necessary to the welfare of our country during this emergency. I need not go into the dangerous effect on our participation in the war if the domestic economy is not held stable. And the stabilization program cannot accomplish the desired aims unless it is accepted as a whole.

The workers of this country have gladly gone along with the President in accepting stabilization of their wages. Merchants have had ceilings placed on the prices they receive for the goods they sell. Farmers have had a ceiling placed on the income they receive from their produce. Why, then, should the comparatively small number of persons with huge salaries be allowed to escape from their share of the burden? At a time when every man, woman and child in the nation is being called upon to contribute to the struggle against aggression, is there any reason why we should play favorites? There are approximately 11,000 single persons and married couples in this country who will have incomes in excess of \$25,000 and \$50,000 respectively after paying taxes. And, mind you, there are about 21 million families in this country with incomes under \$2,000. Furthermore, 82% of all American families have incomes under \$3,000. We claim to be fighting a war for justice and equality. How in the light of such a claim can we ask 82% of our people to make the major sacrifice in the war which is being fought for all of us?

The war is costing our nation unbelievable sums of money. No one begrimed that—least of all labor, which has the greatest stake in the final outcome. Labor has been exceedingly glad to dig deep in its pockets to help finance the war. Workers want to feel that the tremendous financial burden the country has to bear is distributed equally and fairly. I feel fairly confident in saying that the 82% of our population who receive less than \$3,000 a year believe that incomes over \$25,000 a year are excessive.

At the outset of this war promises were heard on every side that no one would profit unduly from it. And we all knew that we would have to tighten our belts and make sacrifices before it was over. How can we justify the fact that in the first year of the war executives' salaries rose 400%, while workers wages only rose 71 per cent. Does that sound as though no one was profiting from the war?

Even if there were no other factors to justify this limitation, the effect of the morale of the country would be sufficient. The boys who are risking their lives for our protection are doing so in the belief that we will keep the faith at home—that no special interest are profiting from their sacrifices.

The unity of the nation, the effectiveness of the President's seven-point economic program and every principle of democratic sacrifice to win the war justify this \$25,000 limitation.

PLOTTING A PROFIT MELON

That new propaganda wave calling for the end of the 40-hour week is nothing but a wage-cutting, profit raising scheme.

Having got away with a so-called "excess-profits" tax that is actually the biggest joke of the year, having piled a payroll tax on the poor in disregard of the "ability to pay" principle, and having sat on their noble rears while the cost of living shot upwards, these Tory congressmen are now proposing to cut a profit melon for that small minority of their constituents to whom they listen.

The tool they have used is the lie that production is now on a 40-hour basis.

Actually, the latest Labor Department reports show 45.2 hours is the average work week in the durable goods industries where war produc-

tion is concentrated. Employees in the metal industry are working an average of 56.9 hours a week. The machine tool industry is working an average of 55 hours a week.

What these lousy politicians are proposing is that overtime begin at 48 hours instead of 40. But putting over a profit melon for the owners and a six per cent wage cut for the workers under the pretense of war production demands would be the hardest slap the morale of the men and women who are turning out the planes, tanks and guns has yet received. And coming from politicians, who, since the first World War, have been braying about taking the profits out of war, such a profit melon and wage cut would be the last word in indignities.—St. Louis Union Press.

We give away nothing so liberally as advice.—LaRocheFoucauld.

REFLECTIONS

By the Editor of the
Reading Labor Advocate

The ancient fable which tells of frogs who lived happy, carefree lives in a very pleasant pool. However, there was something lacking; they had no king to rule over them. So they petitioned the gods to send them a king.

The gods, being wise and good, knew that a king would only bring trouble to the frogs and sought to satisfy them by casting a log into the pool. For a short time the frogs were delighted with their "king." But after a few days they came to understand that what they had was not a king that all, but only a log. And so they sent their plaints again to the gods.

"See," they said, "this that you have sent us is only a log, a dead thing upon which we can sit. We want a live king; one that can rule over us."

Thereupon the gods sent a live king in the form of a stork.

And the stork, after the manner of storks with frogs, proceeded to eat his subjects.

I recalled the above fable after many years while wondering what had happened to the workers of America since they accepted government regulation of labor relations within a private-profit economy in lieu of the economic democracy which Socialism offers.

For now it appears that the thing for which workers yearned, and which they accepted as a new "bill of rights," is not a bill of rights at all. Government regulation, which at first appeared to be directed against those who exploited labor, has now come to mean control of labor, a control which is exercised when occasion warrants with the same force and effect as has resulted from government-sponsored labor fronts in nations where democracy is damned and derided.

The king is not a king, but a stork that is eating its subjects.

Perhaps my meaning is obscure to some people. But I am hopeful that it will be clear as day to the Philadelphia employees of the Electric Storage Battery Co.

Those battery unionists were given an object lesson when the War Labor Board penalized their union—by refusing to grant a "union security clause" in a contract between the union and the company—and by rejecting a request for a general 12½-cent-an-hour wage increase.

I am not arguing here that any group of workers must necessarily receive anything they want under any condition. But this was not a usual decision. On the contrary, it was frankly a Penalty ruling, openly made to punish workers who dared to strike against their private employers.

And so I am arguing that when a government board has the power to PUNISH and PENALIZE an organization of workers, then that board is not an instrument of liberation but of control.

Whether it functions in Nazi Germany or in Democratic America, the government body that has the power to impose penalties has the power to destroy. Moreover, the union that is forced to submit to such punishments is not a free union at all but the subject of a State that, whether by swift and brutal suppression or the devious course of legislative procedure, has eaten away the liberties of individuals and groups.

Unions Big Winners AT Ballot Box

Workers are selecting bona fide unions as their bargaining agency at the highest rate in history, National Labor Relations Board reports disclosed.

During the past year, the board said, nearly a million employees voted in 3,629 collective bargaining elections, or as many as in the entire first five years of the board's existence.

A. F. of L., C. I. O. or bona fide independent unions were chosen by the workers in 85.4 per cent of the ballot box contests, the board's roundup revealed.

THERE ARE PLACES WHERE LINCOLN IS NOT POPULAR

A petition is being circulated in South Carolina requesting the state legislature to make the public display of a picture of Abraham Lincoln an offense punishable by a fine of \$50 or thirty days in prison. "You wouldn't hang a picture of Hitler or Tojo in a public building, would you?" asks the Anderson Independent, which favors the idea.

"Any person guilty of such a thing would be tarred and feathered. But neither Tojo nor Hitler has done as much damage to the South as Abe Lincoln did." The man who started the petition, incidentally, is named Lynchfield.—The Nation.

Let Us Make This Dream Come True

Planning Board's Nine-Point Program for After the War; We Have the Resources; Have We the Will?

The National Resources Planning Board, one of President Roosevelt's favorite projects, is constantly turning out "reports." Some are of great value; some are scarcely worth reading. Everything depends on the man, or men, who wrote the particular document one happens to pick up.

Recently the board presented what it describes as a "New Bill of Rights." It has nine points. Here they are.

* * *

1—The right to work usefully and creatively through a man's productive years

2—The right to fair pay, adequate to command the necessities and amenities of life, in exchange for work, ideas, thrift and other socially valuable services.

3—The right to enjoy adequate food, clothing, shelter and medical care.

4—The right to security, with freedom from fear of old age, want, dependency, sickness, unemployment and accident.

5—The right to live in a system of free enterprise, free from compulsory labor, irresponsible private power, arbitrary public authority and unregulated monopoly.

6—The right to come and go, to speak or to be silent, free from the shyness of secret political police.

7—The right to equality before the law, with equal access to justice, in fact as well as in theory.

8—The right to education, for work, for citizenship and for personal growth and happiness.

9—The right to rest, recreation and adventure, the opportunity to enjoy life and take part in an advancing civilization.

* * *

Platitudes? Yes. Not particularly new? Yes. Yet worth reading and remembering. Our Commander-in-Chief, through this board, says these are the things we should all enjoy "after the war."

Somewhat similar promises were made during the first World War, but the ink on the treaty of peace was scarcely dry before they were forgotten by politicians everywhere.

The same thing will happen this time unless the people are on the alert. Nothing worth having is gained without a fight.

* * *

We have reproduced the nine points, not because we expect to have them handed to us on a silver platter, but in order to emphasize that there is no reason why the people in every civilized land should not have these blessings. There is nothing Utopian about them. Here at home we have everything needed to build this better world—a world in which all men could live in peace and comfort.

This time let's not permit the politicians to forget!

—Labor, Washington, D. C.

FOOD COST ZOOMS 40% SINCE 1939

WASHINGTON, D. C.—The cost of food has risen 40% since the outbreak of war in August, 1939.

That was the startling revelation made by the U. S. Dept. of Labor. Its report buttressed labor and consumer demands for tighter price control and rationing of necessary food products.

Food prices have jumped 16% since mid-November, 1941, and are still going up, Sec. of Labor Frances Perkins noted.

During the month ending November 17, she said, average family food costs soared upward by 1.2%.

Most of the increase, the Labor Dept. found, came in foods like fresh fruits, vegetables and fish, prices of which are outside the realm of the Office of Price Administration. Prices of these commodities zoomed up 6.6% in one month, and are now 21½% higher than in May of this year.

Prices controlled by the OPA also moved up by one-half, of one percent.

Publishers prosper on the best sellers. Best buyers prosper on the Union Label.

What You Buy With WAR BONDS